

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 154/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť P. D., B., zastúpenej advokátkou JUDr. Z. O., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na verejné prerokovanie vecí zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 119/2008 a jeho rozsudkom z 8. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. marca 2010 doručená sťažnosť P. D., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“), základného práva na verejné prerokovanie veci zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 119/2008 a jeho rozsudkom z 8. októbra 2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou doručenu Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovateľka *«domáhala určenia, že jej pracovný pomer trvá.*

Pracovný pomer medzi sťažovateľkou ako zamestnancom a odporcom ako zamestnávateľom bol podľa čl. 5 pracovnej zmluvy zo dňa 24. 3. 2004 uzatvorený na dobu určitú do „ukončenia prác“ u užívateľského zamestnávateľa... Ukončenie prác malo byť podľa čl. 5 pracovnej zmluvy zamestnancovi oznámené dva mesiace vopred.

Súčasťou pracovnej zmluvy bola dohoda o dočasnom pridelení sťažovateľky k užívateľovi. Dočasné pridelenie malo podľa čl. 11 písm. c) pracovnej zmluvy skončiť súčasne so skončením pracovného pomeru.

Dňa 3. 3. 2005 bolo sťažovateľke vytknuté porušenie disciplíny zo strany užívateľa. Následne jej bol zamestnávateľom doručený zápočtový list podľa ktorého mal pracovný pomer skončiť k 4. 3. 2005.

Listom zo dňa 1. 4. 2005 požiadala sťažovateľka zamestnávateľa o vysvetlenie. Zamestnávateľ jej listom zo dňa 14. 4. 2005 oznámil, že jej pracovný pomer skončil v dôsledku zrušenia objednávky užívateľom, čím došlo k ukončeniu prác a k skončeniu pracovného pomeru podľa čl. 5 pracovnej zmluvy. ...

Z uvedeného vyplýva, že zamestnávateľ vykladal pojem „ukončenie prác“ tak, že týmto sa rozumie jednostranný úkon užívateľského zamestnávateľa, ktorý má za následok skončenie pracovného pomeru na dobu určitú.

V konaní navrhovateľka namietala nasledovné dôvody trvania pracovného pomeru:

- Nenastala objektívna skutočnosť majúca za následok ukončenie prác u užívateľa*
- Ustanovenie bodu 5 pracovnej zmluvy, podľa ktorého sa pracovný pomer uzatvoril na dobu do ukončenia prác u užívateľa, je neplatné pre:*

- rozpor so zákonom a jeho obchádzanie (§ 48, § 71 ods. 3, 4 v nadv. na § 59 ZP)
- rozpor s dobrými mravmi (§ 39 OZ)
- neurčitost' a nezrozumiteľnosť (§ 37 OZ)

Krajský súd zhodne so súdom prvého stupňa však dal za pravdu zamestnávateľovi...

Rozsudky Krajského aj Okresného súdu sa v odôvodnení obmedzili na stručné konštatovanie...

Odôvodnenie rozsudku Krajského súdu neobsahuje vysvetlenie, čím sa súd pri svojom rozhodovaní riadil, na základe akého ustanovenia jednostranný úkon užívateľa uznal za platný dôvod skončenia pracovného pomeru, nereaguje na argumenty sťažovateľky...».

Sťažovateľka ďalej namietala, že „Krajský súd zasiahol do práv sťažovateľky tiež tým, že rozsudok nevyhlásil verejne a o termíne vyhlásenia sťažovateľku neinformoval. Rozsudok bol sťažovateľke doručený 18. 1. 2010, po vyše troch mesiacoch od jeho vydania datovaného 8. 10. 2009.“.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na verejné prerokovanie veci zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 36 ods. 1 listiny postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 119/2008, zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 12 Co 119/2008-192 z 8. októbra 2009 a vec vrátil na ďalšie konanie a priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a trovy právneho zastúpenia v sume 254,88 €.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom s nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. ...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým súdom...

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 119/2008 a jeho rozsudkom z 8. októbra 2009 došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na verejné prerokovanie veci zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 36 ods. 1 listiny.

1. Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu z 8. októbra 2009, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 14 C 122/2005-144 z 29. novembra 2006, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol:

„Odvolací súd preskúmal vec v medziach a dôvodoch podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny a preto odvolaniu navrhovateľky nie je možné priznať úspech.

Podľa § 59 ods. 2 Zákonníka práce, pracovný pomer dohodnutý na určitú dobu sa skončí uplynutím dohodnutej doby.

V zmysle citovaných zákonných ustanovení Zákonníka práce platných v čase vzniku pracovného pomeru navrhovateľky bol pracovný pomer dojednaný na určitý čas, ak bola v pracovnej zmluve výslovne určená doba jeho trvania a ak boli súčasne splnené ďalšie podmienky vymedzené zákonom. Pre pracovný pomer dohodnutý na dobu určitú je charakteristické, že končí právnou udalosťou, a to uplynutím dohodnutej doby. Určenie okamihu skončenia pracovného pomeru na určitú dobu závisí od toho, akým spôsobom bola vymedzená doba jeho trvania v pracovnej zmluve, t. j., či bola vymedzená kalendárnym

údajom, alebo trvaním dohodnutých prác. Ak bola vymedzená kalendárnym údajom, teda ak v pracovnej zmluve bol priamo dohodnutý deň, kedy sa má pracovný pomer skončiť, v otázke skončenia pracovného pomeru nevznikajú žiadne pochybnosti, lebo pracovný pomer sa skončí dohodnutým dňom. Doba trvania pracovného pomeru môže byť však určená aj iným spôsobom, a to tým, že je vymedzená dobou trvania určitých prác. V takomto prípade sa pracovný pomer končí uplynutím doby trvania dohodnutých prác. Napokon môže byť doba trvania pracovného pomeru dohodnutá kombinovane, a to časovým vymedzením doby vykonávania určitých prác, ale aj kalendárnym vymedzením maximálnej doby trvania pracovného pomeru. Pracovný pomer sa skoční v týchto prípadoch uplynutím doby, ktorá uplynula skôr.

Od spôsobu vymedzenia doby trvania pracovného pomeru závisí aj okamih, v ktorom bude možné posúdiť, či bola splnená podmienka zákona, podľa ktorej pracovný pomer na určitú dobu možno dohodnúť najdlhšie na tri roky. Pri vymedzení doby trvania pracovného pomeru kalendárnym údajom alebo kombinovane, bude splnenie tejto podmienky zrejmé už pri uzatváraní pracovnej zmluvy, a teda už v tom čase bude možné konštatovať, či pracovný pomer je dohodnutý na určitý alebo neurčitý čas. Pokiaľ trvanie pracovného pomeru bude dohodnuté na dobu trvania určitých prác, splnenie uvedenej podmienky bude možné posúdiť až v čase ich skončenia, najneskôr uplynutím troch rokov od vzniku pracovného pomeru. Ak tieto práce skončia pred uplynutím doby troch rokov, nebudú pochybnosti o tom, že podmienka maximálnej doby trvania pracovného pomeru bola splnená a že pracovný pomer bol dohodnutý na určitý čas. Ak však práce pred uplynutím troch rokov od vzniku pracovného pomeru neskončia, potom uplynutím tejto doby bude možné konštatovať, že zákonná podmienka maximálnej doby trvania pracovného pomeru nebola splnená, a že pracovný pomer bol dohodnutý na neurčitý čas.

V posudzovanej veci je nesporné, že navrhovateľka dňa 24. 3. 2004 uzavrela s odporcom 1/ pracovnú zmluvu, z ustanovení ktorej vyplýva, že pracovný pomer bol dohodnutý na dobu určitú, od 1. 4. 2004 do ukončenia prác u užívateľského zamestnávateľa, s trojmesačnou skúšobnou dobou a s tým, že ukončenie prác u užívateľského zamestnávateľa bude zamestnancovi oznámený dva mesiace vopred. Užívateľský zamestnávateľ navrhovateľky (odporca 2/) jej zamestnávateľovi (odporca 1/) oznámil, že jej pracovný pomer skončil dňa 4. 3. 2005 z dôvodu, že na navrhovateľku bola

ukončená objednávka zo strany užívateľského zamestnávateľa. Nebolo možné prisvedčiť tvrdeniu navrhovateľky, že dôvodom skončenia jej pracovného pomeru bolo porušenie pracovnej disciplíny, ktoré jej bolo vytykané odporcom dňa 3. 3. 2005. I podľa názoru odvolacieho súdu totiž dôvodom skončenia pracovného pomeru navrhovateľky u odporcu 1/ v zmysle vyššie uvedeného výkladu bolo skončenie prác u užívateľského zamestnávateľa, ktorý ukončenie objednávky na navrhovateľku odporcovi 1/ riadne oznámil, čím skutočne došlo k naplneniu objektívne dohodnutej podmienky v pracovnej zmluve, týkajúcej sa skončenia pracovného pomeru, t.j. nastolením právnej udalosti – ukončenie prác u užívateľského zamestnávateľa.

Odvolací súd sa zároveň nestotožnil s tvrdením navrhovateľky, že ustanovenie bodu 5 pracovnej zmluvy je nedostatočne určité a zrozumiteľné, odporujúce zákonu a v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko z obsahu tohto ustanovenia jednoznačne i podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, kedy pracovný pomer navrhovateľky u odporcu končí.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. v znení platnom a účinnom od 15. 10. 2008, odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p. v znení platnom a účinnom od 15. 10. 2008, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

S poukazom na citované ustanovenia a za stavu, keď súd prvého stupňa v danom prípade v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci samej zistil skutkový stav vykonaním potrebných a účastníkmi navrhnutých dôkazov, a keď navrhovateľka v odvolaní neuviedla žiadne skutočnosti, resp. tvrdenia, s ktorými by sa nebol súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku dôsledne vysporiadal a následne takto riadne zistený skutkový stav aj správne právne posúdil, tzn., že na správne zistený skutkový stav aplikoval zodpovedajúce zákonné ustanovenia, rozhodol vecne správne.

Odvolací súd preto, v celom rozsahu stotožňujúc sa s vysloveným právnym záverom súdu prvého stupňa uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odôvodnenie spĺňajúce všetky požiadavky ust. § 157 ods. 2 O. s. p. poukazuje, tento rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p., potvrdil.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľke potvrdil. V každom prípade tento postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľky „nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva“. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľka namietala porušenie označených práv aj tým, že krajský súd rozsudok nevyhlásil verejne a o termíne jeho vyhlásenia ju neinformoval.

Ústavný súd po vyžiadaní si potrebných informácií zo spisu okresného súdu zistil, že predsedníčka senátu krajského súdu JUDr. E. B. vydala 28. septembra 2009 pokyn kancelárii oznámiť na úradnej tabuli „5 dní pred dňom vyhlásenia rozsudku, že dňa 8. októbra 2009 o 9,45 hod. bude v miestnosti č. 63/ prízemie v predmetnej veci verejne vyhlásený rozsudok pred senátom predsedníčky senátu“. Zo zápisnice krajského súdu č. k.

12 Co 119/2008-191 z 8. októbra 2010 o vyhlásení rozsudku vyplýva, že „*boli splnené podmienky pre vyhlásenie rozsudku bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a § 156 ods. 3 O. s. p. ... Rozsudok bol vyhlásený, odôvodnený, poučenie o opravnom prostriedku bude v písomnom vyhotovení rozsudku.*“.

Z uvedeného vyplýva, že medzi namietaným porušením označených práv sťažovateľky a tvrdeným konaním krajského súdu nie je príčinná súvislosť, a preto ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2010